

پنجشنبه 22 خرداد 1393 - 07:19

اشغال موصل، غلتیدن داعش در تله امنیتی

گروه تروریستی داعش روز دوشنبه حرکت خود را برای تصرف «موصل» مرکز استان نینوا آغاز کرد و پس از یک نبرد محدود موفق به تصرف کامل این شهر گردید.

گزارش خبری تحلیلی کیهان از بحران عراق

اشغال موصل، غلتیدن داعش در تله امنیتی

گروه تروریستی داعش روز دوشنبه حرکت خود را برای تصرف «موصل» مرکز استان نینوا آغاز کرد و پس از یک نبرد محدود موفق به تصرف کامل این شهر گردید.

این شهر که در حدود 400 کیلومتری شمال بغداد واقع شده دارای ترکیب جمعیتی کردی- سنی است و از آغاز بحران عراق در سال 1382 به مرکز اصلی تحرک گروه‌های تروریستی تبدیل شد و از این رو طی چند سال اخیر، دولت عراق در هیچ زمانی بر شهر موصل و استان نینوا سیطره واقعی نداشتند. مسئولین این استان عمدتاً از میان دو گروه وابسته به حزب اسلامی به رهبری ایاد سامرایی که دارای گرایش اخوانی است و جبهه گفت‌وگوی میهنی به رهبری صالح مطلق انتخاب شده‌اند. این در حالی است که این دو حزب همواره متهم بوده‌اند که با تروریست‌ها علیه دولت مرکزی عراق همکاری می‌کنند که اینک به همین دلیل طارق الهاشمی رهبر سابق حزب اسلامی از سوی یک دادگاه در عراق به اعدام محکوم شد ولی با حمایت سه کشور ترکیه، قطر و عربستان از مهلکه گریخت.

کم نیستند تحلیلگرانی که با اشاره به سرعت سقوط موصل معتقد شده‌اند که این حاصل تبانی مسئولین عرب استان با داعش و همداستانی آنان در اشغال موصل است.

در این میان دور ماندن بخش شرقی موصل که دست کردها می‌باشد بر خیانت مسئولین محلی تاکید می‌کند. اعدام رئیس پلیس موصل از سرفرماندهی نظامی دجله که تحت فرمان نوری المالکی نخست‌وزیر می‌باشد نیز به همین دلیل صورت گرفته است.

هفته گذشته «داعش» با تکیه بر 5000 نیرو و با برآورد حمایت مردمی در سامرا از اقدام علیه شیعیان و نقاط مقدس آنان به سامرا هجوم برد ولی ارتش عراق و مدافعان حرم امامین عسکریین- علیهم‌السلام- کمتر از نیمروز بر آنان چیره شده و ضربات زیادی را متوجه آنان کردند. این موضوع نشان می‌دهد که حرکت «داعش» بیش از آنکه بر قدرت نظامی و چریکی استوار باشد بر عملیات روانی استوار می‌باشد از این رو وزارت دفاع عراق دیروز طی بیانیه‌ای مردم را نسبت به ترفندهای روانی داعش هشدار داد. یک فعال رسانه‌ای عرب هم دیروز فاش کرد که بعضی از شبکه‌های تلویزیونی و سایت‌های اینترنتی وابسته به عربستان، یک روز پیش از حمله داعش به موصل تصاویری پخش کرده و به بزرگنمایی قدرت این گروه تروریستی پرداخته‌اند. این فعال عرب اظهار داشت که در واقع موصل در یک عملیات رسانه‌ای سقوط کرد نه در عملیات واقعی نظامی. سرعت داعش بر سیطره بر استانداری و بانک مرکزی موصل به خوبی از یک تبانی کثیف خبر می‌دهد چرا که عراق و شهر حساس موصل در شرایطی نبوده که استانداری و فرماندهی نظامی محلی از احتمال جدی وقوع حمله به استانداری بی‌خبر و یا هشدارهای لازم را دریافت نکرده باشند.

در عین حال واکنش بخش کردنشین موصل و پیشمرگه‌های کرد نیز از نوعی ناهماهنگی غیرموجه حکایت می‌کنند. گزارشات بیانگر آن است که نیروهای پیشمرگه که در مناطق کردی استقرار دارند با این توجیه که برای مقابله با تروریست‌ها در بخش غربی موصل منتظر دستور مسعود بارزانی رئیس منطقه کردنشین عراق هستند، وارد عمل نشده‌اند و این در حالی است که مسئولان پیشمرگه‌ها گفته‌اند اگر داعش وارد منطقه شرقی موصل که کردنشین است شوند، پیشمرگه‌ها بطور اتوماتیک وارد عمل می‌شوند.

اعلام حالت فوق‌العاده

عصر روز سه‌شنبه پس از آنکه بخش غربی موصل به تصرف داعش درآمد، نوری‌المالکی فرمانده کل قوای عراق درخواست اعلام حالت فوق‌العاده از سوی پارلمان کرد تا ارتش بتواند با دست بازتری علیه تروریست‌ها وارد عمل شود. اگرچه درخواست مالکی هنوز در مجلس مطرح نشده است اما واکنش‌های شخصیت‌های مختلف شیعی، سنی و کردی عراق و نیز واکنش‌های منطقه‌ای و بین‌المللی بیانگر موافقت عمومی با این درخواست می‌باشد که این رهبران سنی عراق شامل اسامه نجیفی رئیس پارلمان، ایاد السامرایی نماینده مجلس و رئیس حزب اسلامی، صالح مطلق عضو پارلمان و شخصیت‌های مذهبی سنی عراق از عملیات ارتش علیه تروریست‌ها حمایت کرده‌اند.

ستاد فرماندهی عملیات دجله تحت رهبری نوری‌المالکی که به منظور مقابله با خطرات امنیتی و نظامی استانهای غربی عراق شکل گرفته است، در روز سه‌شنبه آماده‌باش نظامی داد و به آن دسته از نیروهای ارتشی که در خلال بحران موصل به مرخصی رفته‌اند خواست به سرعت به مراکز نظامی مراجعه نمایند. در عین حال «الموسوی» یکی از فرماندهان ارتش عراق با اشاره به ضعف نیروهای ارتش در حمایت از موصل بر ضرورت بازبینی در ساختار نیروهای امنیتی برای آزاد کردن موصل تاکید کرد. سرلشکر «عبدالمیر الزیدی» فرمانده ستاد عملیات دجله وعده داد که ضمن کنترل حرکت داعش، به زودی بخش غربی موصل را از اشغال تروریست‌ها خارج می‌کند. کما اینکه وزارت دفاع عراق نیز دیروز از اعزام نیروهای ویژه به شهر موصل برای نابود کردن عناصر داعش خبر داد.

اعلام حالت فوق‌العاده به ارتش عراق و نوری‌مالکی کمک می‌کند تا با بسیج کلیه امکانات وارد عمل شده و دست بازتری در برخورد با تروریست‌ها داشته باشد چه اینکه در شرایط عادی سلسله قوانین داخلی و خارجی - با توجه به اینکه عراق هنوز بطور رسمی از ذیل بند 7 منشور سازمان ملل خارج نشده است- اقدامات نظامی را با کندی مواجه می‌کند. واکنش‌های داخلی در عراق

حمله داعش به موصل که دومین شهر مهم عراق به حساب آمده و دارای اعتبار صنعتی و اقتصادی بالایی می‌باشد، صفوف داخلی عراق را که طی سالهای اخیر دستخوش پراکندگی‌هایی شده بود بهم نزدیک کرده است. در این میان رهبران شیعیان ضمن دعوت به همبستگی، صفوف منسجم خود را به نمایش گذاشته‌اند. صدور بیانیه از سوی دفتر حضرت آیت‌الله‌العظمی سیستانی، صدور بیانیه مقتدا صدر و تلاش ویژه عمار حکیم رئیس مجلس اعلای اسلامی نشانه‌های واضحی از همگرایی برای حل بحران در عراق به حساب می‌آید. در این میان حکیم در تماس با شخصیت‌های شیعه، سنی و کرد عراق از آنان خواست موضع یکپارچه خود را برای حفظ میهن و شکست تروریسم اعلام نمایند. این شخصیت‌ها شامل نوری‌المالکی، خضیر الخزاعی، ابراهیم جعفری، مقتدا صدر، مسعود بارزانی، هیرو همسر جلال طالبانی، اسامه‌النجیفی رئیس پارلمان، صالح مطلق معاون نخست‌وزیر، جمال‌الکبر مولی، برهم صالح، کومرت رسول و نوشیروان مصطفی می‌شدند. پاسخ مثبت همه آنان به درخواست عمار حکیم نشان می‌دهد که بحران موصل تأثیرات مثبتی در همگرایی بر جای گذاشته و این صف واحد می‌تواند ظرفیت بالایی را برای مهار بحران به وجود آورد. علاوه بر این ارتش عراق اعلام کرده است که حاضر است به هر فردی که بخواهد با تروریسم در موصل مبارزه کند، سلاح بدهد و پس از این تعداد بیشتری از جوانان بخصوص جوانان سنی برای عضویت در گروههای شبه نظامی تحت کنترل وزارت دفاع عراق مراجعه کرده‌اند. واکنش‌های خارجی

جمهوری اسلامی در واکنش به بحران موصل فعالترین مواضع را به نمایش گذاشت. «علی شمخانی» دبیر شورای عالی امنیت ملی کشورمان، اقدامات داعش را زنگ خطری برای امنیت منطقه دانست و در دیدار با عدنان محمود سفیر سوریه کشورهای غرب را متهم کرد که داعش را به انواع سلاح‌ها حتی سلاح‌های کشتار جمعی تجهیز کرده‌اند.

سخنگوی وزارت خارجه ایران نیز در واکنش به بحران موصل گفت که ایران از دولت و ارتش عراق برای پاکسازی غرب عراق از تروریست‌ها حمایت می‌کند. او در عین حال در پاسخ به شایعه‌ای مبنی بر حضور نیروهای نظامی ایرانی برای مهار بحران در موصل گفت چنین چیزی واقعیت ندارد و حتی دولت عراق تاکنون چنین درخواستی نداشته است.

بان‌کی مون دبیرکل سازمان ملل ضمن ابراز نگرانی از وضع پیش آمده در موصل از کشورهای حامی تروریست‌ها خواست که به تحریم‌های اعمال شده بر علیه داعش التزام داشته باشند. بعضی از ناظران گفته‌اند خطاب دبیرکل سازمان ملل به طور مشخص دو کشور عربستان و آمریکا را دربرمی‌گیرد. چرا که سوزان رایس معاون وزارت خارجه آمریکا در هفته گذشته با صراحت اعلام کرده بود که کشورش از گروههای مسلح در سوریه که داعش قدرتمندترین آنهاست، با ارسال سلاح‌های سبک و سنگین حمایت می‌کند.

اما در عین حال وزارت خارجه آمریکا در بیانیه‌ای که روز گذشته به مناسبت بحران امنیتی موصل صادر کرد به گونه‌ای به این موضوع اشاره داشت. این بیانیه اگرچه بر تعهد و آمادگی آمریکا برای ارسال کمک‌های مورد نیاز ارتش عراق در چارچوب موافقت‌نامه استراتژیک برای غلبه بر داعش تاکید می‌کرد در عین حال ارسال سلاح برای تروریست‌ها در سوریه را به اینگونه توجیه کرد: «حمایت از کسانی که خواهان برکناری اسد هستند، یک تعهد اخلاقی است». البته آمریکا در همین بیانیه اذعان کرد که سلاح‌ها از سوریه به سمت موصل و فلوجه سرازیر می‌شوند.

«نبیل العربی» دبیرکل اتحادیه عرب نیز دیروز با صدور بیانیه‌ای ضمن ابراز نگرانی از اوضاع امنیتی موصل اعلام کرد: «اتحادیه عرب به صورت کامل با مردم و دولت عراق در مقابله با این بحران ابراز همدردی و از تلاش‌های بغداد برای مقابله

با تروریسم حمایت می‌کند».

در عین حال بیانیه العربی خالی از «نکته خاص» نیز نبود او در عین حال که گفت اتحادیه عرب در کنار بغداد است بر «لزوم ایجاد توافق ملی عراق در این مرحله حساس برای ثبات و امنیت عراق» تاکید کرد که به نوعی انتقاد از عملیات نظامی علیه داعش محسوب شده و رنگی حمایت‌آمیز نسبت به تروریست‌ها داشت.

پیش از این اتحادیه عرب در مواجهه با تروریسم سوری، عضویت دمشق را در اتحادیه به تعلیق درآورد و قراردادهای اقتصادی پایتخت‌های عربی با سوریه را لغو کرد و هرگونه مراوده سیاسی و اقتصادی با دمشق را تحریم نمود. علاوه بر آن چند عضو برجسته اتحادیه عرب بار مالی تروریسم ضد سوری را در طول این سه سال بر عهده داشته و از نقش آنان در حمایت مالی و نظامی از داعش در عراق حکایت می‌کند.

بر این اساس «سعید الجیاشی» کارشناس امور امنیتی عراق روز گذشته به خبرگزاری فارس گفت: در میان تروریست‌هایی که به شهر موصل حمله کرده‌اند، افرادی به چشم می‌خورند که حتی زبان عربی نمی‌دانند. یک گزارش دیگر بیانگر آن است که «عمر شیشانی» تروریست سرشناس چچنی که از سوی عربستان حمایت مالی و رسانه‌ای می‌شود از توسعه حمله و استفاده از ظرفیت موصل برای تقویت عملیات‌ها در سوریه ضد بشار اسد خبر داد.

البته شواهد زیادی وجود دارد که از تجمیع نیروها در عراق برای پایان دادن به حضور داعش در عراق خبر می‌دهند. البته در این بین بعضی از کارشناسان نظامی عراق از جمله «عبدالکریم الجبوری» افسر بازنشسته عراقی معتقدند ارتش نباید در مهار تروریست‌ها عجله به خرج دهد چرا که هر نوع اقدام نسنجیده می‌تواند روحیه ارتش را ضعیف‌تر کند. وی می‌گوید: «تسلط کنونی داعش بر موصل در صورت اتخاذ تدابیر نظامی و تاکتیک‌های درست از بین می‌رود ولی اگر بیش از حد تسریع شود ممکن است نتیجه عکس بدهد.» بعضی دیگر از ناظران نظامی در منطقه پا را از این هم فراتر گذاشته و گفته‌اند اصولاً اقدام داعش در تصرف موصل می‌تواند به نقطه پایان داعش در منطقه منجر شود و لشکرکشی این گروه تروریستی افتادن به تله باشد.

در عین حال باید به این نکته توجه داشت که پاکسازی یک شهر بزرگ با جمعیتی نزدیک به دو میلیون نفر از تروریست‌ها کار پیچیده‌ای است چرا که تمییز دادن شهروندان از تروریست‌ها برای هوایماهای نظامی و یا تانک‌ها کار دشواری است و نباید وقتی پای درگیری ارتش و یک گروه تروریستی ولو قدرتمند هم نباشد به میان می‌آید توقع حل مسئله در چند روز پس از آغاز بحران داشت.

سایر رویدادها

* پس از آنکه تروریست‌های داعش توانستند به طور کامل بر شهر تکریت (زادگاه صدام) تسلط پیدا کنند عشایر منطقه عملیات خود برای آزادسازی شهر را شروع کردند.

* شبکه تلویزیونی «اسکای نیوز عربی» از ربوده شدن استاندار صلاح‌الدین عراق خبر داد.

* فرماندهی پلیس استان ذی‌قار به تمام واحدهای پلیس اعلام آماده‌باش داد.

* لشکر 12 ارتش عراق مواضع خود را در شمال کرکوک به نیروهای پیشمرگه واگذار کرد.

* پایگاه نظامی استراتژیک «الکسک» واقع در 45 کیلومتری شهر موصل به طور کامل آزاد شد.